

Kvalitetsgranskning
Rapport 2012:3

Mer än vad du kan tro

Religionskunskap i gymnasieskolan

Sammanfattning

Undervisningen i religionskunskap på gymnasiet följer generellt sett styrdokumentet. Lärarna lyckas också ofta skapa en trygg stämning i klassrummen. Men det finns viktiga områden där undervisningen måste öka i kvalitet för att verkligen beröra eleverna.

Det handlar bland annat om utrymmet för analys av vilken roll religioner och livsåskådningar kan ha idag, i Sverige och omvärlden.

Skolinspektionen har granskat religionskunskapsundervisningen i 28 skolor med kommunal huvudman och 19 med fristående huvudman. Granskningen genomfördes med dokumentanalyser, lektionsobservationer, elevenkät och intervjuer med ansvariga rektorer, lärare och företrädare för eleverna. Den avser inte att ge en bild av förhållandena i hela landet.

Lärarna har utbildning i att undervisa i ämnet på gymnasieskolan, med bara några få undantag. De planerar och genomför generellt sett undervisningen i enlighet med kurs- eller ämnesplanen. Det innebär att kursen ger eleverna möjlighet att både bredda och fördjupa sina kunskaper om religioner och livsåskådningar och utveckla förmågan att analysera dem utifrån olika perspektiv. Lärarna lyckas också i allmänhet skapa en trygg stämning i klassrummet, vilket bidrar till att eleverna vågar göra personliga ställningstaganden och argumentera i känsliga frågor.

Många lärare uppfattar svårigheter med att hinna med allt som kursen ska innehålla. Detta sker eftersom de inte tillvaratar möjligheten att låta kursens olika moment berika varandra. Undervisningen om världsreligionerna behöver i större utsträckning utformas så att den ger eleverna förutsättningar att analysera religionernas samtida kännetecken och uttryck. Livsåskådningar behöver ges större utrymme och etikundervisningen behöver

”Lärarna lyckas i allmänhet skapa en trygg stämning i klassrummet ...”

ges så att den kan utgöra en av utgångspunkterna för elevernas analyser av religionerna och livsåskådningarna.

Det är när undervisningen har en väl avvägd balans mellan att sakligt visa på religioners uttryck och att låta eleverna analysera dessa utifrån olika perspektiv som eleverna upplever att kursen motverkar

”Skolorna behöver bli bättre på att använda de möjligheter som ny teknik innebär ...”

fördomar. Eleverna anser kursen vara relevant och intressant när undervisningen ger utrymme för dem att reflektera över sig själva och sina liv. Lärarna behöver därför i högre utsträckning planera och genomföra den utifrån de intressen och erfarenheter som den aktuella elevgruppen har och detta gäller särskilt elever med negativa förväntningar. Undervisningen behöver också utformas så att den ger rikliga tillfällen för eleverna att förbättra sin förmåga att analysera, och så att alla elever ges kunskap om vad det innebär.

Skolorna arbetar inte strukturerat för att nå hög måluppfyllelse, utan hur väl elever lyckas i sin utbildning blir beroende av den enskilde lärarens pedagogiska skicklighet. Skolorna behöver arbeta mer metodiskt och systematiskt med inflytande så att eleverna utvecklar förståelse för kurs-/ämnesmålen och insikt om sitt eget sätt att lära. Skolorna behöver också arbeta mer systematiskt med särskilt stöd. Skolorna kan bli bättre på att använda de möjligheter som ny teknik innebär, genom att exempelvis kunna genomföra virtuella studiebesök.

Regelbunden tillsyn av alla skolor

SKOLINSPEKTIONEN granskar löpande all skolverksamhet, närmare 6 000 skolor. Tillsynen går igenom många olika områden i verksamheterna för att se om de uppfyller det som lagar och regler kräver.

Kvalitetsgranskning inom avgränsade områden

SKOLINSPEKTIONEN granskar mer detaljerat kvaliteten i skolverksamheten inom avgränsade områden. Granskningen ska leda till utveckling.

Anmälningar som gäller förhållandet för enskilda elever

ELEVER, FÖRÄLDRAR och andra kan anmäla missförhållanden i en skola till Skolinspektionen, till exempel kränkande behandling eller uteblivet stöd till en elev.

Fristående skolor – kontroll av grundläggande förutsättningar

SKOLINSPEKTIONEN bedömer ansökningar om att starta fristående skolor. Bedömningen innebär en grundläggande genomgång av skolans förutsättningar inför start.